

Fylkist saman smdmenn allir móti niðingsliði brátt, brynjast út til stríð um vallir for at vinna vára rætt, rætt sum fríðir menn at liva uttan ekka ella íva fyrri lívi trælanna.

Vilja vit fast saman standa, hvørjum øðrum rætta hond, vinnist sigur kring um landa, loystast upp øll trælband, loystast fram á fólksins tingi, tá vár rætt vit hava fingið til at fremja javnaðarmál.

F. F.

Til formann í «Føroya Fiskimannafelag» er valdur harra Rasmus Sigurskjöld.

Hann er ein maður, sum altíð tá á stóð, var djurur í orðum, sjálvt um hann hevði teir, ið veldið høvdu, inni sær. Vónandi er, at okkara fiskimenn her hava fingið ein formann, sum verður teimum at gagni.

Partiet og Valgene.

Der er, og der maa være noget i ethvert Samfund, der hedder Disciplin. I Hjemmet, i Skolen, paa Havet i Baad og paa Skib, i Samfundet i det hele taget. Sluttes Mennesker sig sammen i Samfund, maa de ikke staa lavere end Bier og Myrer; Samfundet maa styres efter bestemte Love, »hvorefter alle og enhver sig haver at rette«. Disse Love kan være menneskelige og milde med lige Ret for alle til at nyde Samfundets Goder, men Love skal der til; med andre Ord, der maa være Disciplin. Det er en gammel Lov indenbords i vore færøske Baade, at dér er en Formand — en Mand, alle paa Baaden ser op til p. Gr. af hans Dygtighed — og han har den absolute Myndighed. Selv den Person, der har lejet Baaden, er underkastet hans Myndighed uden at kny.

De Mennesker, der sætter sig op imod denne Samfundsdisciplin, er Samfundets Fjender og dette har Ret til at skille dem ud, frigøre sig for dem. — I det store Samfund kan dette ske ved Internering (Indespærring) for længere eller kortere Tid, ligesom vi gør ved vort uarlige Barn, som vi sætter op paa Loftet, indtil det lover Bod og Bedring, eller ved ren Udvisning af Samfundet, Landsforvisning, hvilken blev ret meget brugt i gamle Dage. — At man i nogle Lande endnu, som Frankrig, England og Amerika, bruger den radikale, brutale Maade, at slaa Lovovertræderne ihjel, kommer ikke med i denne Forbindelse.

I de smaa Samfund, vi kalder Forening, gælder det samme, der maa være Disciplin. Er man Foreningsmedlem, maa man holde Foreningens Love, selv om der kan være et eller andet der, som man kunde ønske ændret. — Man maa Lov følge eller Land fly, hedder det, eller Lov er Lov, og Lov skal holdes — indtil det Tidspunkt kommer, at man har faaet gennemført en Ændring deri. —

Den fornylig gentagne Sætning: *«Lov er brudt, og Lov skal brydes»*, er baade farlig og inkonsekvent, den holder ikke i Længden, hvor besnærende mandig den end ser ud. —

Har man altsaa en Forening, maa dens Medlemmer være dens Love lydige, dette maa staa ethvert Medlem klart. Vil man ikke erkende dette, maa man enten forlade den Forening, det Samfund, med hvis Love man ikke er fornøjet, eller staa som lydigt Medlem indtil der har fundet en Lovændring Sted. Vil et Medlem intet af dette, maa Foreningen gribe til det disciplinære Middel at udelukke dette Medlem af Foreningen; i de fleste Foreningslove staa jo ogsaa en Paragraf, der bestemmer dette. —

I de Dage, da det danske Socialdemokrati førte den svære Kamp for at vinde frem fra den bare Bund, hvorpaa det begyndte, var det en nødvendig Ting at hævde en ofte haard Partidisciplin. Det Medlem af Partiet, der ikke mødte til Valg paa Partiets Kandidat, blev uden Vælden udelukket af Partiet og stod stemplet som en Person, der i Afgørelsens Stund sveg sit Parti. — At staa som den, der sveg, da det gjaldt om, var i de Dage og blandt de Folk den sorte Kokarde, som faa holdt af at bære. For de Folk kendte Ordet Disciplin, der var paa det, de byggede deres Fremtid. De brugte Olaf Ryes Ord: »I Dag maa ingen vige.« Og de stod, for deres Hus var bygget paa Klippegrund. Det usvigelige Sammenhold bar dem oppe og førte dem frem til at blive Landets største Parti i det danske Folketing. Det førte dem frem til de første Pladser i Landets Regering og i Hovedstadens Styre, og selv deres Modstandere har sagt, at de ifølge deres Intelligens altid var deres Stillingen voksne. Nu hedder det ikke, som i Firserne: »Malerialt« eller »Socialistsjover« om disse Mænd, saaledes som vi, der i de Dage var i Hovedstaden, vel erindrer. —

Endnu er vel saglens den samme Regel gældende indenfor det danske Socialdemokrati, at ethvert Partimedlem skal til Valg paa Partiets Kandidat. —

Hvordan stiller nu Sagen sig her oppe hos os? Vi har endnu ikke været i Ilden; for den Smule Kamp, vi har haft, har ingen Saar slaaet, og ingen Helte skabt. Vor Disciplin har derfor ikke været prøvet, der har ikke været holdt Mønstring over os ved Valgene, der er ikke holdt Øje med, om vore Mænd er mødt op til Valgene og — værre endnu — om de er mødt til Valg paa Parti Modstandere eller ej. —

Rygter tror vi ikke, de kan være løse og mangle al Sandhed, men sjelden er der Røg uden Ild. — Lad os holde Mønstring, saa vi kan se, om de af vort Partis Medlemmer, der har Valgelder, møder op til dette Valg! Staa ikke som Medlemmer af vort Parti, hvis I ikke

er vore Meningsfæller, det skaber Utryghed og ilde Omdømme, ogsaa blandt andre, der ler ad Socialdemokrater, der enten sidder hjemme eller stemmer paa vore Modstandere paa Kampens Dag. —

»Hans Kasteskovl er i hans Haand, og han skal rense sin Lo og sin Lade,« staa i den hellige Skrift, og vi vil gøre disse Ord til vore. *Lad os dog faa renset ud, saa Avnerne fyger for Vejir og Vind.* Lad os holde *rene Linier, hellere være faa, ægte Partimedlemmer end en Mængde løst Gods*, som vi ikke ved, hvor vi har. For et staa fast: Den værste Følelse vi kender er denne, ikke at vide om man er købt eller solgt. —

Gamlamannaheimið.

I »Skive Social-Demokrat« lesa vit — og hugsa:

Behandlingen af vore Gamle.

I Lordags var jeg til Fødselsdagsfest paa de gamles Hjem i Skive. Min Moder, Kristine Nielsen, som opholder sig paa Hjemmet, fyldte den Dag 80 Aar.

Jeg har, mens min Mor har opholdt sig paa De gamles Hjem, ofte besøgt hende, og det har glædet mig at se alle de glade og tilfredse gamle Mennesker der efter en lang slidsom Arbejdsdag kan nyde deres Livsaft i smukke, lyse og venlige Omgivelser, i disse store, lyse og skønne Stuer paa Alderdomshjemmene.

Her har Socialdemokratiet, øvel og vil fremdeles øve den største Indsats. Det er det Parti, der op gennem Aarene har talt de gamles og svages Sag.

Vi gaar nu atter til Valg. Ogsaa ved dette Valg bruger Reaktionen alle Midler for at bekæmpe vort Parti og derigennem alle de sociale Love.

Det skal ej ske, at de sejrer! Krejberg, den 6. November 1932.

Anton Nielsen.

Soleiðis har, men hvussu er vorðið hjá okkum? Hvar í Føroyum finna vit eitt sovorðið heim, har tey gomlu kunna finna eitt stað at hvíla seg aftaná ein langan stravnar livsarbeiðsdag?

Av og á hava vit í ávisum okkara høyrð talu um eitt tilfíkt gamlamannaheim, men enn er ikki komið longur enn til *tos*. So vítt okkum kunnugt hevur tað tvað reisir verið líka við at verða álvara av — men Ta einu ferðina var tað — so vítt vit minnst — Ryving Jensens skiparaskúli, sum varð keyptur til gamlamannaheim; men ikki vita vit, einki varð av, og nú eru hesi húsin aftur skiparaskúli.

So kom spurningurin fram aftur og tá kom so langt, at teknig og alt, hartil høyrir, var gjørt; eini sera væl hóskandi føroysk hús, og jú, nú skuldi tiltrondga verk, ikki talan um annað — — — og har úti er tað komið! Á ja, so er, nøgla er gjørt, men báturin er eftir. — Øll tey, sum hava eitt sindur at lata av, rinda skatt, og tað

er gott at hava nakað at rinda av; men tey, sum einki hava at rinda av, men sum treingja til at nakað verður gjørt fyri tey, tey mugu smyrja seg við tí, at teknigin er gjørt og »vit ætla nú skjótt at fara at hugsa um . . . o. s. fr. Var tað ikki hóskandi, at nakað av tí skatti, vit lata, kom teimum til nyttu!

Men lat okkum fara at kanna eftir, hví einki er gjørt, annað enn at tosa. Hava vit haft, og hava vit eitt býarstýri, sum hugsar socialdemokratisk? Nei, hvorki á lögtingi ella í býarstýri hava socialdemokratar nakað at siga. Á lögtingi sita tveir og í býarstýri einin, og tað er tí fá-fongt at vænta nakað, sum smæðkar av socialismu har. — Men tað er socialismar sum eigur æruna og tókkinu fyri alt tað, sum enn t. d. í Danmark er gjørt fyri tey smáu og treingjanda. — Vit hava høyrð, at hinir flokkarnir rósa sær av, at tað er teir, sum hava fingið tey og tær lógir, til gagns fyri tey smáu, ferdar út í lívið; men hvussu tað so er við tí, so er tað socialdemokratarnir, sum eiga tókkinu, tá tað eru teir sum hava brotið slóðina, og tað var ikki altíð tespligtur arbeiddi. —

Havnar býur má í tí komandi tíð í sínum stýri ikki longur verða langt av tí leið, sum er tann heina at ganga, verða við í tí streymi, sum gongur ígjøgnum allan heim og ferir at tí landi, har mannaeyndan býr. —

Men fyri at koma aftur til tað, vit vóru við: gamlamannaheimið, so er hetta ein so stórvir spurningur, so neyðturvilugur, at hann ikki má detta niður fyri. — Vit vóna, at tað kemur eitt býarstýri, sum ger tað stóra verk, ið vil standa sum eitt vakurt minni um teir menn, sum hetta língu í lag. Teirra nóvn skulu standa skrivaði í hjørtum teirra, sum her hava funnið livsins síðstu hvíldarhavn á jörð. Lat lykka verk gera teirra síðstu ár gleðilígg og trygg!

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Reyða kross-dagur.

Tað hevur mangan verið heitt á »Røde Kors« um at royna at hjálpa her og har, tá ið stóri og minni farsóttir gangu um bygdirnar í Føroyum. Tá ið nógv liggja sjúk ísenn, er tað trupult at fáa ta neyðturvilugu hjálpi. Sum oftast kunnur tær stóri bygdirnar greiða sína sjúkrarøkt, tí har vil vera ein og annar, sum kann veita kona hjálpi, men í teimum smáu byggunum liggja mangan fólk í hjálpaløysi.

Fyri at bota eitt sindur um hetta, er tað at »Røde Kors« umframt annað arbeiddi hevur tikið upp seg at fáa eina Reyða kross systir, sum kann ferðast um allar oynnar og vera til hjálpar, har neyðugt er, og fyri at fáa ráð til tess er okkum loyvt at selja hitt internationala Reyða kross merki í Føroyum leygdagin hin 3. desember í ár. Vit biðja allar Føroyingar gera so væl og keypa hetta merki, ið kostar 10 øyrur.

Fyri at gera fólk kunnugt við tað arbeiddi, Reyði krossur ger, er í hesum døgum sendur ein lítill bóklingur til 4100 hús í Føroyum.

Felagió »Røde Kors« í Føroyum.

Nýggjur doktari í filosofi.

Harri magistari Chr. Matras hevur fingið sína »avhandling« til hina filosofisku doktaragradina líkna góða til at forsvara á Keypmannarhavnar lærda háskúla (universitet). Væntandi verður tað einaferð til várs, at harri Matras fer niður til hesa miklu hátíð, sum nú aftur gevur einum Føroyingi hetta lærdoms-próg.

Evnið, harra Matras hevur tikið til sín »doktaradispútate«, eitur Stednavne paa Norduroyar.

Hin øgiligi jaguarurin.

Soleiðis nevnist tann merkisleikur, sum framfurdur var í sjónleikarhúsinum í Havn 27/11 1932. Plássið í blaðinum nú týsdagin loyvir ikki nakra umrøðu av hesum leiki, tað má stóga til næstu ferð, men at *nakar, í tí Harrans ári 1932, fór at bjóða vaksnum fólki her tilfíkt, er ófatandi! Vit eru tó ikki smabørn, tað mugu tit minnst til, og hetta má ikki verða uppaftur spelt.*

Hin føroyski álmanakkin 1933. — 5. árgangur.

H. N. Jacobsens bókahandil gevur út.

Vit minnst frá okkara barna-árum hanna dansku álmanakkar: Flinchs, Folkets og N. C. Rom's, allir við solum og bitum um, stuttligt fyri børn at lesa og siggja. — Her — í Flinchs — kunnur vit minnst, at vit fyrstu ferð løsu um socialismuna, »internationale«, og tað var ivaleyst ikki bert álvarsamt, ið varð sagt um hesa nýggju rørsu. — Unframt vóru teir smáu álmanakkarar, har einki lestrailfar var, sum hugaði bornum.

Alt hetta var danskt, men so fyri nakað nógvum árum síðani kom hin fyrsti føroyski við umseting av Dr. Jakob Jakobsen, okkara fyrsta og størsta føroyska vitkapsmanni.

I fyrstuni vildu fólk ikki keypa hin føroyska, tí tey vóru vør við hin danska, og tað var jú í teirri tíðini ikki hvør maður, ið var førur fyri at lesa føroyskt mál. —

Hesir álmanakkar høvdu ikki nógvan lesnað, og tað var tí ógviliga hent, at H. N. Jacobsens bókahandil tók sær um reiggj og sendi hesa hentu bók, sum nú er komin á 5ta ár. Hon er av sonnum sagt *hent*, tí tað er væl eingin, ið ikki á ein ella annan hátt hevur nýttu av henni. Um ikki annað, so hevur hon postgjalddið at siga okkum frá, og hvít blóð at skriva eitt og annað á.

Tó, einki er so gott, at tað ikki hevur okkurt brek. Bókin verður prentað í so góðari tíð, at eitt og annað kann vera umskift aftaná, at hon er prentað, og tí verður monguliga okkurt skeivt — tó tað hevur lítið at siga. Vónandi verður bókin bundin í sterka permu, so hon tolar at verða havd í lumanum, um so skal vera. —

